

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „
Pentru România şi străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON N. 286

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA ŞI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE
se primesc la administrație. Prețul după tarif și învolală.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

Vorbe umflate.

Contele Berchtold a spus între altele în expozeul său și cam următoarele vorbe, cari au aerul să sune ca un fel de sentință: — Nu cred să eziste în România bărbat serios care să se gândească la o înstreinare de Austro-Ungaria.

Bate la ochi și e cât se poate de caracteristic acest advertisement. Pentru că așa au vorbit toți factorii rezonabili ai politicii austro-ungare când a fost vorba de România.

Și tocmai din cauza asta ei, cari prin astfel de atitudini au sămănat furtună, au cules în timpul recent vânt.

Di Berchtold și toți antecesorii săi i-au aruncat României în față primejdia rusă. Foarte bine. România e de fapt amenințată de panrusism și ea ceasta au înțeles-o și o înțeleg toți Românil.

Dar politicianii austro-ungari nu înțeleg și nu vreau să înțeleagă un lucru și anume că dacă România e amenințată de panrusism, în aceeași măsură e amenințată de această primejdie și Austro-ungaria.

Primejdia e deci comună. Care ar fi așadar concluzia logică? Numai una: fiecare din cele două state ar trebui să se întărească cât mai mult pentru a opune rezistență suficientă primejdiei rusești. Și apoi ambele, astfel întărite, să-și dea mâna de ajutor pentru ca să se poată apăra cu succes împotriva dușmanului comun.

România a înțeles perfect acest lucru. Ea a căutat să se întărească în toate privințele și fiindcă țaria ei a tărnă dela întărirea României de pretutindeni, fără considerare la granițe, e foarte natural ca activitatea ei să se estindă asupra României întreg. Interesul ei pentru soarta Românilor de pretutindena e deci absolut justificat.

Ce face însă Austro-Ungaria? Care-i acțiunea ei de întărire? Între hotarele ei trăiesc zece neamuri. Se îngrijesc factorii rezonabili de întărirea tuturor acestor neamuri pentru ca apoi țaria lor cumulat să fie valorizată în măsura de care are necesitate imperiului pentru apărarea sa? Nu. Două-trei neamuri se răsfăț în privilegii, iar ce-

lălalte sunt spoliata de cele mai elementare drepturi omenești. Unii au totul, alții n'au nimic. Unii primesc și se împărtășesc de toate bunătățile statului, alții numai dau și aduc merou jertfe.

În vreme deci ce România își pricepe bine datoria și lucrează în mod rațional pentru o țintă bine definită, vecinul ei, Austro-Ungaria, sau mai bine politicianii rezonabili ai acesteia lucrează la distrămarea ei sau ignorează total și am putea zice conștient consolidarea acestui imperiu.

Cum stăm deci cu sprijinul reciproc al celor două state? Foarte ciudat. Deoparte România care are toate proprietățile pentru a da un sprijin efectiv și valoros unui stat. De altă parte Austro-Ungaria care așa cum e astăzi nu poate da un astfel de sprijin.

Acesta este un adevăr pe care nu-l poate contesta nimeni, căci îl justifică atâtea fapte. Ba mai mult. De o parte, în România, un popor conștient de primejdia dela nord și gata să o înfrunte. De altă parte în deosebi în Ungaria un popor — poporul cocotat la domnie — care în înfumurarea lui nu numai că nu tinde să delăture primejdia dela nord, ci încearcă să se arunce deodrept în brațele ei și să țare și monarhia acolo. Căci doar nu ne va contrazice nimeni, că opoziția maghiară n'ar reprezenta o mare majoritate a poporului maghiar. Această opoziție — coaliție — a reprezentat doar la 1906 întreg poporul maghiar.

D-l Berchtold vorbește deodreptul deacălare când trimite României advertisementul de mai sus și tradează evident mentalitatea oligarhului maghiar țanțoș și îngâmfat când dă o astfel de sentință.

Altceva trebuie să facă dumnealui și soții săi. România își pricepe datoria și și-a dat dovezi de-o cumințenie politică, care a fost admirată de toată lumea cumințe, afară de oligarhii maghiari, cari nu intră în această sferă de apreciere.

Să facă d-l Berchtold ca și politicianii austro-ungari să-și priceapă datoria așa cum și-o pricepe România și atunci, dar numai atunci, nu se va găsi nici un bărbat serios în România care să se gândească la o înstreinare de Austro-Ungaria. Altcum nu luăm

nici o răspundere, căci România tare cum e și cumințe cum a dovedit că e se va îngriji ca tocmai prin neluarea în seamă a pripitelor sentințe aduse de d-l Berchtold și soții să-și păstreze ființa sa de stat liber și puternic în chipul și cu mijloacele, ce le va afla de mai potrivite.

Ori crede d-l Berchtold, că dacă a trecut viforul din Balcani, nu va mai veni altul, ori că acela se va descărca numai asupra României?

Aducă-și aminte d-l Berchtold cum vorbira în ședințele delegațiilor trecute. Modest, timid, confuz.

Dacă acum și-a revenit, asta nu însemnează să se pună iară în poza oligarhului îngâmfat și ignorat.

D-l Berchtold ar trebui să-și dea seamă de acțiunea febrilă pe care o dezvoltă celelalte state, cari profitând de liniștea de acum, se pregătesc cu zor pentru marele eveniment din viitor.

Noi cei mai credincioși cetățeni ai țării, cei mai convinși aderenți ai monarhiei și cei mai supuși fi ai Tronului le-am atras de mult atențiunea factorilor hotărâtori ce trebuie să facă. Le-am spus, că întreagă acțiunea lor trebuie să se concentreze întru consolidarea internă a monarhiei, întru crearea unor raporturi normale între neamurile imperiului.

N'am fost ascultați. În vremea asta de aparentă liniște cuvântul nostru e din nou sîdat. Și val, în fața viforului care va veni ar trebui să opunem o împărțire consolidată și întărită în internul ei. Fără această consolidare nu poate să vie — mai ales în lumea și cu oamenii de astăzi — o biruință, pe care o dorim atât de mult.

Sunt atât de sincer spuse aceste cuvinte, ele exprimă atâtea îngrijorare pentru soarta acestei monarhii. Dar la noi nimeni nu le ascultă. E' mor în coloanele unui ziar. Importanță au numai vorbele umflate cari, în loc de a fi osândite și în loc de a îngropa pe cei ce le spun, străbat întinsul acestei împărății ca un șuer al blăstămului și al morții. (vn).

Afacerea Vaida-Tisza-Gerowski. Dep. Dr. Al. Vaida dă în ziarule din Budapesta următorul scurt și lădăsat răspuns la cunoscuta scuză plasată de Tisza în Budapesti Tudositó:

„Budapesti Tudositó“, afirmativ autorizat din loc competent, a anunțat că nimic n'a stat mai departe de contele Ștefan Tisza, decât gândul de a face responsabil partidul național român pentru împrieteniirea lui Alexandru Vaida cu panslavi ca Gerowski.

Deoarece cauza d-lui prim-ministru, că aș fi fraternizat cândva cu panslavi, s'a dovedit de neadevrată, iar această acuză a sa n'o poate dovedi prin cele câteva șire de recomandatie predate d-lui prim-ministru de un agent provocător pe

cari eu nu le-am primit și pentru care eu firește nici nu sunt responsabil, cu insinuatorul care se ascunde sub anonim eu nu mai pot să stau de vorbă, ci, inchei definitiv polemia declarând că mă supun deciziei ori-cărui juriu compus din oameni cinstiți, care juriu să constate că n'am fraternizat nici-odată cu panslavi, n'am spriginit și n'am făcut nici-odată politica ruso-filă, iar cine afirmă contrarul, spune un neadevăr.

Alexandru Vaida, deputat în cameră.

Un interview cu prim-ministrul Greciei.

Venzelos despre măcelurile dela Corița. — Blocul Balcanic. — Căsătoria diadochului George.

Di Emil Nicolau, redactor la ziarul „Universul“ a fost primit zilele acestea în audiență de prim-ministrul Greciei, Venzelos, care i-a făcut următoarele declarațiuni importante cu privire la chestiunile dela ordinea zilei:

Omorurile dela Corița.

Nu pot afirma că răspunderea poate cădea asupra albanezilor. Cât despre noi, grecii, am părăsit Corița de aproape 6 săptămâni, executând hotărârile stipulate de marile Puteri.

Mai mult încă, vă pot afirma, că noi nu știm în mod oficial nimic din ceea ce se petrece acum acolo. Omorurile din Corița ne-au fost comunicate prin intermediul reprezentantului nostru oficial din București.

În ceea ce ne privește pe noi, grecii, dată fiind înțelepciunea M. S. Regelui Constantin și a oamenilor noștri politici din guvern și opoziție, aceste incidente dureeroase nu pot aduce nici o atingere legăturilor de strânsă prietenie ce există între România și Grecia.

Interesele superioare ale acestor două State nu pot suferi din cauza acestor incidente regretabile, la făptuirea cărora guvernul grecesc nu are absolut nici un amestec. Înțeleg dacă guvernul grec ar fi avut o răspundere, dar, o repet, el nu e cu nimic răspunzător.

În timp de paisprezece luni de ocupațiune grecească nu s'a produs acolo nici cel mai mic incident și nefericitul preot Balamace și toți românii cuțovalahi n'au avut a se plânge de vreo împaur sau nedreptate din partea administrațiunii grecești.

Astăzi miile de cuțovalahi, cari trăiesc în noul teritoriu al Greciei, se bucură de toate libertățile și puteți întreba pe reprezentanții dv. diplomatici cari vă pot spune cum sunt tratați condiționalii d-stre.

Așa dar, ce răspundere am putea avea față de un teritoriu pe care l-am cedat, supunându-ne dorinței Puterilor?

Și după ce guvernul elen a avut o atitudine atât de hotărâtă și energică în această privință, cum i se pot face imputări pentru crime petrecute pe un teritoriu străin? Cel mult s'ar putea arunca răspunderea asupra noului guvern albanez. Dar, ținându-se seama că și acest guvern abea a fost constituit în mod definitiv, nu i se poate face altă imputare decât aceea că e încă tânăr, ca să poată stăpâni cu energie destinele țării sale. Dar cu ce drept ne-ar putea cere cineva socoteală de evenimentele petrecute dincolo de hotarele țării noastre?

S'a zis că operează în Epir bande grecești. Ei bine, aflați că

Cronica de Duminică.

Primăvara.

Tăceri! Subt albastrul pătat de-un galben soare S'aude iarăș versul pribegilor cocoare, Și'n zărlile ce-și deapăn albastrul lor arnici S'aud „gălgăioase“, sprințare „rândunică“. O muzică bizară într'un saion cochec, în care zeul Amor devile indiscret.

În ori-ce colț vezi urma îndemănării sale: Aprinde focul sacru în inimi de vestale, Cenușa răscoste în suflutele stinse, Văpșește cu cerneală atâtea plete ninse, În ochii blegi coboară un colț de cer senin, Dă feței rumeneală și buzelor carmin, Din gânduri sfinte-și face distracției subiecte, Ravagii face'n lumea plâpândeilor insecte, Că eu cu Dumneavoastră alături văzui Cum chiar un biet Păianjen s'a plâns de răul lui, Și l'am văzut dând arme celebrului Akim Bunicului dând niambul eternului sublim, Din Spuma cea de Mare, uitând de Decalog, Și-a aruncat săgeata spre blândul teolog. El, Cupido, nebunul sarcestic, ne'ndurat Trezi din reverie pe domnul Cincinat Și'n fața Dulcineei și a lui Cătălin Noi l-am văzut cum cântă armonios, senin:

»Sunt lângă tine, te iubesc,
»Și văd cum altul te sărută
»Și'n loc să țip, eu vă zâmbesc
»C'o bucurie prefăcută.

»Ca și câmila sunt, ce poartă
»Prin largi pustii africane
»Apa întregi caravane,
»Iar ea de sete pică moartă...

Sunt frigidurile sfânte de'n veci perpetuare, Ce'n zilele acestea cuprind pe mic și mare, Și, dacă'i putrăd mărul, de unde poți să știi Că sâmburii dintr'ansul odată n'or rodi?

Puteri misterioase, cântare v-aduc vouă Ce'n ori-ce mugur puneți un cub de viață nouă. Și ugerelor calde le d'ruți corastră: Chiar Smara cântă astăzi de inimă albastră. La mângăierea voastră tresare apa'n vad Și înima în pleptul lui Al. Stomatiad, Că iar ne asurzește cu zgomotul moriștii, — Când cresc urzici pe pajști, învie simbolisții. Imbrățișează luna încrunțitul munte, Cu patima' sărută pe creștet și pe frunte, De parca'l o acrită ce prinde să desmierde, Dup'o țărădă sfântă, pe domnul Burtă-Verde. Iar soarele sărută padurea cu flor, De crezi că ea-i stăpâna comorilor lui Por. Iar el, ca ori-ce juve ce are un ideal, Sfîdând o lume n'treagă, se plimbă în muscal

O, primăvară sfântă! Ne certă și ne îmbuni, Ne torni în plept simțire și'n creer gârgăun!, Trezești porniri de viață în ori și ce stom Și faci pe omul sdравn să uite că e om, Sădești în coapsa gleei putere roditoare Să sature flămânzii bogatele ogoare. Sădești în inimi floarea nădejilor, fecioară, Dar nu știi ce te-așteaptă în lumea literară. Ca găștele pe Brennus, în marș gărlitor Te or năpădi »poetii« cu stihurie lor, Și, cum pe Capitoliu Romanii se treziră, Se va trezi vre-o ciună la Instrunata liră, Și, de-am scăpat cu viață și țeferi din război, Ne-amenință azi alte mizerii și nevoi:

Ca mâne, prin reviste, vor prinde să se miște, Să gărlie, simfonice simpaticele găște, Tiritei vremel nouă și-al artel ce îmșată,

Neînțeleși de plebea prin școale neumblată, Aezii cei nostalgici, divini trubaduri Vor amuți izvorul și fresmătu'n păduri:

»În iarba verde stau lungit,
»Miroase aerul a floare,
»O toropeală-adormitoare,
»Mă jură'n cet. Sunt fericit!
»E umbră, pace și răcoare,
»Un vânt ușor și liniștit,
»Mângăetor, sărută nucul,
»E umbră, pace și răcoare,
»Ce clar, departe, cântă cucul!...

Îl văd pe inelidul cu duhul lui sărac Cum n'o să mai încapă de broaștele din lac, Când nu și-a pierdut puful și cașul dela gură, Se va certa cu cucul, cu biata mierlă sură. Dela dutoasa'l rugă oprind pri'veghitoarea, Va face să pălească la cântecul lui floarea. Voind să zăpăcească vre-o palidă naiadă, Va face ci-cărlia din slava ei să cadă. Căci astăzi poezia, ca ori ce lucru-ales, S'a transformat în scara ce duce la succes.

Și deci să nu ne mire reclama fără frâu, Și erta strategiei la ori-ce țară brân. Cum vrea prin poezie s'ajungă nemurirea, Cu-a lui cacofonie turba-va toată firea.

Mă'nchin în a ta față, nepribănită zină, Care n'frătești pământul cu raza de lumină, Dar, când îți știi primirea în lumea literară, Îți plâng, îți plâng de milă, fru uoasă Primăvară!

R. Silviu.

În ochii cui?

În ochii cui să cauți ca să găsești lucrira Și sincera privire, în care să te'ncrezi Când greul te apasă? Și cui să-ți plângi mâhnirea Când focul, ce te arde, al vrea să-ți ușurezi?

Nu căuta zadarnic alin durerii tale În necuprinsul lumii, de patime cuprins Căci soarele-l al zillii, iar după inserare Și cea din urmă rază a soarelui s-a stins; În noaptea desnădejdlîi zadarnic ți-este glasul Zadarnic cerci să afii pe cei care ți-au fost Tovarășii de bine. Căci lipsa și năcazul În veci nu vor cunoaște al prieteniei rost.

Și focul dă lumină și'mprăștie căldură În locul mistuirii ce flacării i-o dai; Dispare însă'ndată, și-ascunde fața'n șgură Când nu-l mai dai ce-ți cere, când vreascuri nu mai ai.

Mat.

acum nu sunt acolo bande, ca altădată, ci se manifestă o *rezistență locală*, care nu urmărește nici un scop împotriva străinilor din Albania.

Blocul Balcanic.

— Eu cred că, odată chestiunea macedoneană fiind rezolvată între noi și România, nimic nu ne mai poate diviza de România; din potrivă totul ne îndeamnă la o înțelegere cordială și amicală. Afară de interesele noastre economice și politice, ne silesc la o strânsă amicitie *raporturile noastre morale*, noi și românii fiind purtători civilizației greco-latine în Balcani.

Amicitia intimă dintre Grecia și România și a acestor două State cu Serbia, — se știe că nu există vreo altă convenție, — ar putea pune bazele unui bloc balcanic la care ar putea adera mai târziu, când războiul vor fi viudecate, și Bulgaria, și chiar Turcia.

Vor zice mulți: Venizelos spune utopii; civilizația de mâine însă ne rezervă surprize cari vor îndreptăți prevederile mele.

Căsătoria Princesei Elisabeta cu Principele George.

— Căsătoria aceasta e dorită în chip arzător de către poporul grec, ceea ce dovedește dorința poporului nostru de a strânge și mai mult legăturile de amicitie dintre noi și poporul român. Mai mult n'as putea spune în această privință, deoarece chestiunea e direct condusă de către cele două Curți Regale, din Atena și București.

Invățământul religios în limba maternă.

Ordonanțele ministrului Iankovich.

Tocmai în momentele când în sinoadele dela Sibiu, Arad și Caransebeș se discută situația precară a școlilor noastre primare confessionale hotărându-se să se prezente din nou guvernului o remonstrație energetică pentru modificarea legilor actuale școlare, ministrul Iankovich a dat în vileag două ordonanțe, menite să amelioreze într-o anumită măsură situația desolată.

Completăm cele publicate în n-rul nostru trecut despre cele două ordonanțe cu următoarele amănunte:

Ordnanța ministerială Nr. 52.261 din 1914 se referă la *edificiile școlare și la locuințele învățătorilor* scoțând din vigoare cele două ordonanțe ale lui Wlassics din 1897 pe motiv că executarea acestor ordonanțe a avut drept urmare dări suplimentare grele pentru comunele mai mici. Ministrul Iankovich reduce dispozițiile oneroase ale ordonanțelor lui Wlassics și le estinde și asupra școlilor confessionale.

A doua ordonanță Nr. 1797/1914 scoate din vigoare falmoasa ordonanță a contelui Apponyi cu privire la *catechizare*.

Considerând legătura strânsă dintre catechizare și viața religioasă — spune ministrul — țin că se poate *admitte*, ca în institutele populare de învățământ, cele de stat, comunale și cele susținute de particulari și societăți, adică în cele șase clase ale școlilor elementare populare, în școlile superioare populare și cele civile, în preparandile pentru învățători și învățătoare, precum și în institutele preparandiale pentru instituitoare la asilele de copii catechizarea elevilor, să se facă în limba maternă a aceluia.

În continuare inspectorii reg. școlari se invită, ca să execute aceste dispozițiuni și să raporteze imediat ministrului plângerile de orice soi ce s-ar ivi în privința catechizării elevilor în limba lor maternă. De încheiere ministrul dă espreșune convingerii sale, că aceste dispozițiuni vor contribui la *întărirea rezultatului creșterii patriotice în școlile noastre*.

Aceste două ordonanțe, prin cari se face un început timid pentru ameliorarea situației insuportabile pe terenul școlar, denotă în tot cazul o schimbare îmbucurătoare în mentalitatea actualilor stăpânitori. Ni teamă însă, ca ministrul Iankovich să nu se poticnească la această primă încercare, care a scos deja din sărite presa sov-

Budgetul militar. În subcomisiunea militară ungară a delegațiilor ministrul de război Krobatin a prezentat eri budgetul comun militar, care este de 483 1/2 milioane cor. Ur-carea e de 55 milioane. Se mai cere apoi un credit militar extraordinar de 83 milioane și un credit suplimentar de 9 1/2 milioane.

Budgetul se va desbata în 7 Mai c

Revizuirea episcopiei de Hajdudorog. Un corespondent al ziarului „Világ” a intervievat pe episcopul Miklossy asupra revizuirii noii episcopii, despre care s'a făcut amintire și la procesul din Sătmár al Românilor din Moflin.

Miklossy s'a provocat la Tisza care a declarat în cameră, că revizia se va face, *dar pe toată linia*. Aceasta înseamnă, că trebuie salvați toți credincioșii gr. cat. unguri de sub stăpânirea prelaților români.

Miklossy a mai spus, că în comunele românești va aplica preoți români, căci are la dispoziție astfel de preoți.

Din aceste declarații reiese sovismul episcopului de Dorog și se observă cât de scurt e la vedere. Nu e vorba aici, de episcop, de preoți, de persoane, ci de drepturile limbii și legii românești.

Expozeul contelui Berchtold.

În numărul ultim am semnalat mersul ideilor expozeului lui Berchtold, rostit în delegațiuni. Berchtold vede situația în culori trandafirii: monarhia se află în raporturi bune și prietenești cu statele chiar și cu Rusia. Arată apoi că politica monarhiei se străduiește a cultiva relațiile amicale cu toate statele balcanice, sprji-nește Albania și Turcia, se apropie de Bulgaria și Grecia etc.

Relațiile cu România.

Asupra relațiilor monarhiei cu România, Berchtold a zis următoarele:

În România, niște curente s'au manifestat în timpul și după criză balcanică, curente cari izvorând dintr'o apreciere greșită a a-titudinii în timpul crizei, au luat în mod temporar un caracter puțin amical pentru Monarhie.

D. Maiorescu pe atunci șef al guvernului, s'a ridicat în discursul său din 3 Ianuarie, în contra acestor tendințe și a respins atacurile făcute contra monarhiei.

Deși nu vrăm să închidem ochii în fața evenimentelor menționate suntem convinși că nici un bărbat politic serios din regatul vecin nu s'ar putea gândi să *pună în joc marile foloase pe cari raporturile strânse și amicale, cultivate până acum cu monarhia, le-au dat României*.

Guvernul român actual a arătat în mai multe rânduri intenția sinceră de a menține și în viitor caracterul plin de încredere al raporturilor noastre reciproce.

Acțiunea în viitor.

După fixarea situației politice, Berchtold termină expozeul cu un pasaj, în care se conturează acțiunea în viitor a Austro-Ungariei și se face amintire de sacrificiile, ce trebuie să le aducem pentru forța armată. Manifestă, chipu și un interes pentru dezvoltarea economică a monarhiei, ca poporul să poată presta sacrificiile cerute. Din expunerile lui Berchtold însă popoarele monarhiei nu pot avea nici un folos practic, căci ele nu sunt decât nește teorii vage și șubrede.

Constatănd cu o mândrie nelinte-meiată, că Austro-Ungaria are o poziție solidă între statele europene, zice:

Spre a păstra și în viitor această poziție, în centrul unei Europe în armă și ga'a la luptă, mari exigențe se impun capacității financiare și spiritului de sacrificiu a monarhiei și va fi datorită factorilor competenți ai statului și ai societății să țină socoteală de această situație pentru dezvoltarea condițiilor noastre economice.

Cât poate ministrul de externe să intervină în această privință, vom

favoriza cât va fi cu putință spiritul de antrepriză al naționaliilor noștri în străinătate, informându-i, dându-le o inițiativă, sprjiindu-i fie direct, fie prin intermediul autorităților care depind de noi, în penetrațiunea economică a imenselor teritorii din alte părți ale lumii, din care au tras foloase puterile europene în ultimele decenii, spre a forma valori noi și să se deschidă noul orizonturi care promit muncă și câștig spiritului activ de întreprindere.

Sunt fericit că pot constata că un interes mereu crescând se arată din acest punct de vedere în monarhie, un interes care, sper, se va manifesta prin acțiuni mereu mai intensive și care va fi tot mai rodnic, un interes care e asigurat de sprjiinul nostru cel mai călduros.

Părerii asupra expozeului lui Berchtold.

— Voci de presă —

Toată presa mondială se ocupă cu expozeul contelui Berchtold și-l apreciază din diferite puncte de vedere. Ziarele franceze remarcă tonul painic al expozeului, pe când presa din Viena îl supune unei critice aspre. În deosebi se remarcă pasajele referitoare la relațiile cu România, cari nu prezintă situația în culorile ei deplin adevărate și din ele transpiră o nuanșă de grandomanie față de România și față de poporul român.

Presa vieneză.

Ziarul „Neue Fr. Presse” constată, că expozeul conține multe superficialități, observă formalitățile, atinge mai multe lucruri, dar reface ceea ce e mai important, și nu dă deosebirile necesare așteptate de lumea politică. Ziarul observă apoi că expozeul nu a depus în deajuns în evidență *relațiile noastre cu România*, că trece cu nepăsare, asupra acestor relațiuni ca și când Bucureștii nu ar exista și ca și când Sassoyn nu ar fi reușit să rupă un membru din corpul Triplei Alianțe, atrăgând de partea Rusiei pe România.

Ziarul „Zeit” scrie că politica externă a Monarhiei a dat rezultate negative, căci dacă rezultatele ar fi pozitive Liga Culturală română nu ar fi ținut adunarea aceea memorabilă în care am fost înjurați, iar la Teatrul Național român nu s'ar fi jucat o piesă de agitație contra Monarhiei.

Că rezultatele sunt negative reese și din acțiunea de subminare a Franței și a Rusiei în România, îndreptată în contra Monarhiei.

Acela — zice ziarul — cari caută realitatea pozitivă, vor face bine dacă vor considera tocmai contrarul de la cele susținute de Berchtold.

Aprecierile ziarului „Reichs Post” și „Neues Wiener Journal” sunt de mai puțină importanță.

Presa franceză.

Ziarele „La Liberté” și „Le Temps” observă, că expozeul e în general liniștitor, dar „Echo de Paris” atinge alte coarde, scriind:

»Contele Berchtold în expozeul său susține că între Puterile Triplei Alianțe au făcut în ultimul timp noi înțelegeri, în ceea ce privește Orientul, și că acestea au fost încheiate în interesul menținerii echilibrului, iar Jagow, ministrul de externe german, neagă existența acestor înțelegeri.

Expozeul amintește și explicarea unor teritorii externe și în legătură cu aceasta vorhește despre convenția mediteraneană.

Aceasta denotă, că Tripla Alianță face aluzie la Asia Minoră, deci nu va strica ca și Franța să se ocupe în mod absolut intensiv de chestiunea aceasta.

Presa italiană.

Din Roma se anunță, că ziarul oficios „Popolo Romano” scrie asupra expozeului următoarele:

»Contele Berchtold, în expozeul său, scoate în relief politica Triplei Alianțe în chestiunea orientală, cu alte cuvinte pronunță o sentință fără să țină cont de opinia publică.

Nimeni nu se poate îndoi, că Berchtold a avut în totdeauna o purtare loială față de Italia, iar Italia și Monarhia, în tot cursul crizei îndelungate s'au ținut de cuvântul germanic.

Părerile episcopului Hossu.

Un corespondent al ziarului „N. Fr. Presse” a intervievat pe P. S. Sa episcopul Hossu asupra expozeului contelui Berchtold. Răspunsul P. S. Sale ne

reoglindează părerile tuturor acelor prelați din Ungaria — cu foarte puține excepții — cari astăzi duc un oarecare rol politic în viața de stat a Ungariei. De aceea să nu ne mirăm, când corespondentul lui „N. Fr. Presse” obține dela P. S. Sa episcopul Hossu următoarele părerii asupra expozeului:

»Expozeul — a zis P. S. Sa — ne asigură că putem privi liniștiți asupra unui viitor painic, căci toate statele balcanice sunt tratate cu bunăvoință din partea Monarhiei. Politica de pace a Monarhiei va fi întărită prin tratatele economice ce se proiectează.

Pasajul referitor la Bulgaria este interesant. În ce privește România este just ceea ce afirmă contele Berchtold că în România nu există politician serios care să nu aprecieze avantajile ce le are această țară de pe urma prieteniei cu Monarhia, și sper, că în toate incidentele neplăcute, prietenia dintre România și noi va exista și în viitor și că această prietenie se va întări, după cum o cere interesul celor două țări și a popoarelor din ele.

La constătuirea de eri a comitetului central electoral român al comitatului Brașov au participat dintre membrii brașoveni d-nii I. Lengeru, Dr. N. Vecerde, preotul V. S'fetea, d-l Petru Popovici, advocații Dr. Moșoiu, Dr. Străvoiu și Dr. Nițescu iar din provincie preoții Comanescu sen-(Codlea), Z. Popovici, Manoilă, Leucă (Săcele) Ludu (Preșmer), Broșu (Dăreste), Micu (Feldioara), V. Pop (Cristian), Me-reș (Bod), Constantin (Hălchiu), Grecian și Inv. D. Pop (Hârșogan) și părintele Nan (S. Petru).

Înainte de a se intra în ordinea zilei — lămurirea dispozițiilor noii legi electorale — d-l Dr. Nițescu a cerut ca să se fixeze pentru viitoarele constătuiri o zi și o oră mai potrivită, deoarece ziua de Vineri și oara 11 a. m. reține pe mulți membrii Brașoveni de-a putea lua parte la constătuiri de-o importanță atât de mare, cum este cea prezentă. După o scurtă discuție s'a fixat pentru viitoarele întruniri ziua de Vineri orele 2 p. m.

Tot d-l Nițescu a cerut lămuriri asupra organizării, pusă în stătea rânduri în vedere, a Românilor din comitatul Brașov. După o discuție mai lungă s'a primit propunerea d-lui Dr. Vecerde, ca să se aleagă o comisiune, care să ia în examinare proiectul de organizare elaborat, însă neaplicat, și n timp de 30 zile să prezente unei viitoare întruniri acest regulament cu modificările necesare, spre aprobare și executare. La propunerea părintelui Z. Popovici s'a ales aceasta comisiune, din care fac parte d-nii Dr. N. Vecerde, Dr. V. Nițescu, P. Popovici, Dr. Moșoiu și membrii biroului.

A urmat apoi desbaterea și lămurirea dispozițiilor noii legi electorale. Lămuririle date de d-l Nițescu, pe cari le vom da în resumat în n-rii viitori, au fost desbătute și luate la cunoștință.

Sinodul arhidiecezan.

Sedința a patra (Joi.)

Prezidează I. P. S. Sa Mitropolitul Ioan Mețianu. Notar Dr. Onisifor Ghibu.

Chestia „Telegr. Român”.

Înainte de a se intra în ordinea de zi, deputatul Dr. Nicolae Comșa adresează interpelare înaltpreasfințit Sale Arhiepiscopului și Mitropolitului Ioan Mețianu, ca president al comisunii administrative a tipografiei arhidiecezane, în chestia atitudinii politice a ziarului „Telegraf Român”.

Excelența Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu declară, că ziarul „Telegraf Român” e foale politică prin urmare nu poate admite discutarea atitudinii politice a acestui ziar în sinodul arhidiecezan, care nu poate să facă politică, dacă e să fie apărată constituția bisericească de ingerințe externe.

Interpelantul nu e mulțumit cu răspunsul dat și face propunerea pe care a făcut-o în sinod și înainte cu șapte ani, ca *concluzul sinodal, care obligă pe preoți să aboneze „Telegraful Român” să fie scos din vigoare și „Telegraful Român” să fie prefăcut în foale bisericească, oprindu-se a mai face politică*.

Propunerea se predă comisunii organizatoare.

Cvncvenalele preoțimeii.

Deputatul Dr. Ioan Lupăș face propunerea următoare:

Mărit Sinod!

În anul 1913 a trecut prin corpura legiuitoare ale patriei art. de lege 38 privitor la îmbunătățirea stării materiale a preoților prin încuviințarea așa numitelor *cvncvenale*.

Contra proiectului, prin care după cum s'a arătat la timpul său din partea episcopatului nostru, aproape 1500 preoți români rămâneau exclusiv dela orice îmbunătățire apreciabilă și reală a stării lor materiale, în partea cea mai mare din motive neafernătoare de voința lor, arhiepiscopul nostru au purtat o frumoasă și înălțătoare luptă, desfășurând în fața celor mai chemați factori dela cărma țării nedreptatea, ce li se face acestor preoți români ortodoksi, cari îndeplinesc și ei cu sântănele misiunea lor apostolească, muncind pentru înaintarea poporului și spre binea patriei în m'a ura priceperii și a pușcilor lor, fără ca ei să poată fi făcuți răspunzători pentru puținătatea pregătirii ori a succesului, care atârână de concursul multor factori adeseori potrivnici, și cu rea voință față de cauza bisericii și a preoțimii noastre.

Cercetând ieri registrele dela casa arhidiecezană am aflat că dintre cei peste 1000 preoți ai Arhidiecezei noastre numai 37 de inși au câte 2 cvncvenale, 124 de inși au câte 1 cvncvenal, 571 de inși câte 1/2, cvncvenal, 40 de inși câte 1/4, cvncvenal, iar aproape 300 de inși nici un fel de cvncvenal, cu toate că în sensul §-lui 4 din această lege preoții după 5 ani de serviciu ar trebui să primească 1 cvncvenal întreg (400 cor.) după 10 ani 2 cvncvenale întregi (800 cor.) etc. Dar imediat urmează §. 5 care cuprinde restricțiunea menită a zădărnici aproape cu totul dispoziția favorabilă a §-lui anterior. Acest §. spune, că suma cvncvenalelor dimpreună cu întregirea de până acum nu poate fi mai mare decât suma în-treită a veniturilor din parohie.

De oarece însă în cele mai multe din parohiile noastre taxele stolare nici azi nu sunt mai mari decât cele cuprinse în norma stolară din 1794. Însă unele din ele s'au redus mult de atunci până azi, iar pe de altă parte instrucția privitoare la executarea articolului de lege XIV 1898 nu considera ca venite stolare computabile și sigure taxele de botez și de cununii nici altele venite incidente, din acestea două motive a lăsurat inconvenientul, că cei mai mulți preoți ai noștri având faimoase sume mai mici de 400 cor. nu sunt împărtașiți de cvncvenal în suma stabilită în §. 4, ci se aplică față de danșii §. 5 cu restricțiunile lui gravaminoase.

De câteori s'au făcut o nouă lege pentru a sporii salariul învățătorului, Consistoriul n'a întârziat a traduce în limba română, cum a făcut la 1907 și 1913 și a da cele mai amănunțite și mai precise îndrumări comitetelor noastre parohiale, cum să ia toate dispozițiile de lipsă spre a ușura în termenul cel mai scurt posibil traiul material al învățătorilor, ca aceștia odată puși la adăpost de greutatea traiului zilnic, să se poată dedica tot mai mult misiunii lor de educatori. Nu numai atât, ci din fondurile arhidiecezane a votat sumedenie de ajutoare la întregirea le-filor învățătoriești.

Același lucru ar fi fost de dorit să se facă și când a fost vorba de vre-o lege privitoare la starea materială a preoților noștri, dupăcum s'a făcut d. e. cu art. de lege XIV. d.n 1898, dar s'a întrelestat a ne face cu art. de lege XIII din 1909 și XXXVIII din 1913.

Nu știu dacă mai există în afară de preoți vre-o categorie de slujbiși, cari dacă o anume lege le-ar pune în vedere cvncvenale din partea statului prin § 4 și s'ar lipsi de ele prin § 5 — să nu încerce a-și formula pretențiune la acele cvncvenale în sensul §-lui favorabil dela instituțiunea în serviciul căreia se află. Dovadă iarăși cazul învățătorilor cărora dacă nu le dă statul întregire de salariu, trebuie să le dea biserica susținătoare de școală. Ceea ce s'a făcut față de învățători ceea ce s'a făcut și cu dreptate să se facă și față de preoți.

De acela propun ce

1. Concluzul Nr. 84 al sinodului arhidiecezan din 27 Aprilie 1913 să se execute;

2. Articollii de lege XIII din 1909 și XXXVIII din 1913 să se traducă în românește și să se tipărească într-o broșură care însoțită de îndrumările, ce va afla consistoriul de lipsă a da în această privință, să fie trimisă fiecărui ofițer parohial și fiecăru preot spre orientare;

3. Consistoriul să dea ordin comitetelor parohiale ca în terminul cel mai scurt posibil să voteze din venitele bisericii câte un modest adaus de salariu pe seama fiecărui preot, care n'are faimoase venituri stolare în sumă mai mare de 400 cor.;

4. Tuturor preoților noștri să li se urce venitele din parohie la cel puțin 600 — 800 cor. ca astfel toți să poată fi scutiți de restricțiunile păgubitoare ale §-lui 5 din art. de lege XXXVIII, din 1913 și să poată fi împărtașiți de

Toate calitățile de:
Giorapi pentru domni
Giorapi pentru dame
Giorapi pentru copii
 Articoli de sport etc. etc.
Jachete moderne, Figaros. Gulere, manjete, cravate
 recunoscute ca executare bună și solidă cu prețuri fixe moderate, se află în Magazinul fabricii de împletituri și tricotați din Brașov:
J. TEUTSCH & Cie
 1-50 STRADA PORȚII Nr. 6.

Conservare de mobile.
Immaginare de mobile și aparate de casă
 sub răspundere deplină în locuri curate, aerizate, uscate
Strămutări
 cu sau fără car de mobile. Incălcări în toate localitățile mai mari. Scoteli de spese gratuite.
B. EINZIG 1-10
BRAȘOV, Strada Hirscher Nr. 2. Telefon 37.

Înainte de a comanda sau de a cumpăra!
Mă rogă să vă convinge că ieftin, cu preț potrivit puteți cumpăra dela mine.
 Cu toată stima
H. OSTERSETZER
 Mare Magazin de Giuvaericeale, obiecte de aur și argint.
BRAȘOV, TÂRGUL GRĂULUI Nr. 9.
Atelier propriu cu mașinării de precizie pentru reparaturi.

Prăfurile-Seidlitz ale lui MOLL
 Veritabile numai dacă se-care cutie este provăzută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.
 Prin efectul de locuire durabilă al Prăfurilor Seidlitz de A. Moll în contra grunțiilor celor mai obișnuite la stomac și pantece, în contra căderii și a creșterii în stomaac constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemoroidelor și a celor mai diferite boale femeșii a luat acest medicament de casă o răsunătoare crește meru de mai multe decenii în coace. — Prețul unei cutii originale sigilate Cor. 2 — Falsificațiile se vor urmări de cale judecătorească.
Franzbranntwein și sarealul Moll.
 Veritabil numai dacă se-care sticlă este provăzută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll
 Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire alină durerile de gât și reumatism și a altor urmări de receală.
 Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2 —
Săpun de copii a lui Moll.
 Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru curățarea rațională a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. 40 b Cinci bucăți cor. 1.80
 Fie-care bucătă de săpun, pentru copii este provăzută cu marca de apărare A. Moll.
 Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, L. Tuchlauben c. și rez. furnisor al curții imperiale.
 — Comandă din provincie se efectuează Ziile prin postă.
 La depozite să se ceară anumiți preparanțele provăzute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.
 Depozit în Brașov: Carl Schmidt, farmacist. 52-44

Sanatorium „S A N I T A S”
 Institutul și căminul fizico-dietetic,
 în Versecz (Vârșeț), Ungaria de sud.
 Medie dirigente: Dr. L. MĚHES.
 Sanatoriu este construit după modelul sanatoriilor moderne din străinătate. Cură individuală după sistemul Dr. LAHMANN. Băi de lumină electrică, băi de aer și soare, toate metodele de întreținere a apei, băi medicinale. Cure dietetice, cură de struguri. Institutul se află la poalele dealurilor, este provăzută cu parc și colibe aeriene și este deschis tot anul. La dorință se trimite prospecte 2-8 Sezonul principal Mai—Octombrie. — Prețuri moderate. —

Pălării pentru dame
 Dela cele mai simple și ieftine, până la cele mai fine, confecționate după modeluri din Viena.
 Bogat asortiment de garnituri de pălării cu prețuri solide s'află la:
Magazinul „Wiener Chic”
 BRAȘOV, Strada Porții Nr. 32.
 Schimbări la pălării se fac dela 1 coroană în sus.
 8-10

Cel mai bun izvor de cumpărat:
CIAI ȘI RUM,
PRĂJITURI DE CIAI,
MIERE DIN FLORI,
VIN DE MALAGA,
COGNAC, LICHERURI.
Jul. Teutsch Magazin de droguerie.
 Fondat în anul 1890.
 Telefon Nr. 196.

Balsamul Farmacistului A. THIERRY

 este o dntorie vindecătoare la toate suferințele de plămâni, piept, alină ostarul și peripneumonia și tussa. Are efect excelent la laringită Prin gargarizare împiedcă difteritis, răgușată etc. Vindecă frigurile, Vindecă boale de ficat stomac intestine colică, asthma, constipație, aereală în gât etc. Vindecă trănții, hemoroidă. Are efect purgativ, curăță rinichi, excită apetitul. Servește cu succes la dureri de dinți, foolest ca apă de gură întărește gingiile, delătură mirosul greu din gură și stomac, dureri de cap, șoldină etc. Mijloc bun contra limbricilor. Folosit extern pentru rane, foc viu, fistule, arsuri, degerături, rae. — Să nu lipsească din nici o casă, cu deosebire când gra-reasă înfurnță colera și alte epidemii. — A se adresa:
An die Schutzengel-Apotheke
des A. THIERY în Pregrada bei Rohitsch.
 12 sticle mici sau 6 cuplă sau 1 sticlă specială costă 5 K 60 b. La comanda mai mari prețuri scăzute.

Alifia Centifolia veritabilă.
 epresto și vindecă inveninarea sângelui, face operația de prisos. Se folosește: la stagnarea curgerei lapteului de prisos, dureri de piept, fea viu, suferințe vechi la picioare, oase, rani, umflături de picioare și carie; rani de lovituri, contuziuni, scoterea cor-pușilor străine ca țandări de sticlă, aschii, nisip, alce, ghiampi etc., la umflături abscese, alută, umflături de unghii, basică, rani la picioare, rani produse de arsuri degerături, umflături de gât, rani la copil etc. etc.
 2 beșevane costă 3 K 60 bani, cu ramburs sau rambursarea banilor. Se capătă la farmacia J. P. Sef v. Török și la farmacia din Ungaria. În gros la Droguerie: Th. Mayer & Seitz, Kochmaster Nachf. Brüder R. danovits în Bpesta 46-50
 Unde nu se află depozit să se facă comanda direct la
Schutzengel-Apotheke des A. Thiery în Pregrada bei Rohitsch.

Prăvălie nouă!
 Am onoare a aduce la cunoștința On. public, că am deschis în **Strada Porții Nr. 36**, prăvălie cu **brânzeturi și slănină**, atât în detalii cât și engros.
 Rog pe stimații comercianți din Brașov și jur de binevoitorul sprijin, asigurând un serviciu cât se poate mai prompt, cu mază gustoasă, brânză de munte și slănină de casă cu prețurile cele mai moderate.
 Cu toată stima:
IOAN OPREAN, 4-10
BRAȘOV, Strada Porții Nr. 36. „La Sălișteanu”.

COVOARE
LIOLEUM
PERDELE
TELLMANN SPEIL
Târgul Grăului nr. 8.
 Ingrijim și așezarea de **Linoleum** cu lucrători experți
 Lucrările de **Linoleum** în Hotel Coroana sunt executate de firma de sus.

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei”,
 se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar.
 Administr. „Gazetei Transilvaniei”.

Se caută
un conducător pen-
tru un pomet îm-
preunat cu lăptărie.
 Se preferă un învățator pensionat sau în activitate cu cunoștințe în specialitatea aceasta.
 Postul se poate ocupa momentan. Informații la administrația „Gazetei Transilvaniei”. 1-3

Stabilimentul
 de
hidroterapie
 al Eforiei școalelor centrale gr. or. române din Brașov (în edificiul Băii de aburi, Brașov, Strada Prundului Nr. 4) s'a deschis în 2 Mai st. n. a. c.
Medicul dirigent: Dr. G. Baiulescu, să conșultați în fiecare zi dela orele 7-9 a.m. și 4-5 p.m.
Administrațiunea băilor. 1-25

Concurs.
 Reuniunea femeilor române din Brașov deschide pe anul școlastic 1914-15, concurs pentru ocupa ea **următoarelor două posturi din Internatul-Orfelinat** în școală de menaj și de industrie casnică:
 a) Un post de directoare a Internatului-Orfelinat care pe lângă întreaga conducere și supraveghere a școlii și a educațiunii suferenței ce trebui să dea elevelor și orfelinelor, va trebui să fie totodată calificată în croitoria de haine și de rufărie pentru ca să dea instrucțiune practică și teoretică elevelor.
 b) Un post de conducătoare de menaj și tot odată maestră de bucătărie, de întreținerea locuinței, și tot ce se ține de casnicie, instruire pe eleve practice și teoretic în aceste cunoștințe.
 Ambele posturi sunt interne. Directoarea va fi retribuită cu 800 cor. anual și întreaga întreținere: m. estra de menaj cu 480 cor. cor. anual și întreaga întreținere. Doritoarele ce vor să ocupe aceste posturi să-și așterne cererea cu următoarele certificate subsemnatei președinte până la termenul de 8 Mai 1914.
 1) Un certificat de botez.
 2) Un certificat prin care să dovedească cunoștințele recerute în teorie și în praxă.
 3) Un act despre studiile pregătitoare și ocupațiunea de până acum.
 Se vor preferi acele concurențe care au certificate cu ani de praxă în vre-un institut pentru creșterea fetițelor române.
 Brașov, 3 Aprilie 1914.
Maria B. Baiulescu, președintă
 Strada Fântânii 31.
Ioan Lengeru, secretar.

Anunțuri
 primește Administrațiunea Gazetei Transilvaniei cu prețurile cele mai **MERODATE.**